

Euskal telebista lokalen oraina eta geroa

azken urte hauetan asko ugaritu da telebista lokalen kopurua. Gaur egun mota eta izaera ezberdineko berrogeita hamar telebista lokaletik gora ari da emititzen Euskal Herrian, eta gero eta gehiago dira euren eguneko «telebista-menuan» telebista lokalak sartzen dituzten ikusleak. Telebista lokala ez da, dagoeneko, euskal komunikazio sistemaren bazterreko aktorea, haren atal esanguratsua baizik. Eta ez bakarrik berezko alderdi komunikatiboan; baita maila ekonomiko, sozial eta instituzionalean ere, inbertsiogile, komunikazio talde eta eragile politiko eta sozialen arreta erakarriz.

Telebista lokalaren sektorean lanean diharduten hainbat lagunengana jo dugu euskal telebista lokalen panorama orokorrari buruzko iritzia eskatzeko asmoz. Honako auziak planteatu dizkiegu: euskal telebista lokalen identitate ezaugarriak; komunikazio talde handien eta telebista lokalen arteko harremana; euskarak telebista lokalen programazioan duen espazioaren balorazioa; administrazioak sektorea rekiko duen zeregina eta sektorea zuzentzen duen araudiaren inguruko hausnarketa. Galdeketa hainbat lagunei zabaldu diegu: komunikazio talde handiekin lotutako telebista lokaletako ordezkari, euskarazko herri telebista lokaletakoei, EAE eta Nafarroako administrazio-kideei, Euskalteleko ordezkari. Azkenean, sei lagunengandik erantzunak bildu ditugu guztira.

Ondoren, iritzi-emaileei egin dizkiegun lau galderak aurkezten ditugu:

- 1.- Nola ikusten duzu gaur egungo euskal telebista lokalen panorama? Uste duzu baduela berezko identitate zeinu edo eredu komunikatiborik?
- 2.- Azken urteotan komunikazio taldeen sarrera gertatu da hiribunetako zenbait telebista lokaletan. Nola ikusten duzu telebista lokalen eta kateen arteko harremana? Nola eragiten du kateak telebista lokalaren programazio politiketan eta izaeran? Zer leku uste duzu eduki beharko luketela tokian tokiko edukiek telebista lokalen programazioan?
- 3.- Euskarak oso leku txikia hartzen du gaur egun telebista lokalen programazioan. Zergatik uste duzu gertatzen dela hori? Uste duzu leku handiagoa izan beharko lukeela? Zein izango lirateke euskararen presentzia sustatzeko modu egokiak?
- 4.- Espainiako telebista lokalen gaineko araudi berriaren araberako laturainokoa izan daiteke demarkazio berean emititu ahal izango duten telebista lokalen kopurua. Zuen esperimentziaz abiatuta, ba al dago lekurik horren eskaintza zabalerako? Nola eragingo du digitalizazioak gaur egun indarrean dauden telebista lokaletan?

Oihane Agirre

(GoiTB, Arrasate)

- 1.- Ez naiz oso baikorra gaur egun daukagun panoramari erreparatzen badiogu. Egia da telebista lokalez hitz egiten dugunean desberdintasunak handiak direla. Badira, euskara komunikatzeko tresna erabiliz gertukoa helburu duten telebistak; badira, euskaraz zerbait edo ezer emititzen ez dutenak baina gertukoa dutenak helburu; eta badira, kate handien gerizpean lan egiten duten telebistak, helburu komertzialak dituztenak. Beraz telebista mota ezberdinak ditugu eta ondorioz bakoitzaren eredu komunikatiboa ezberdina da. Ez nituzke guztiak zaku berean sartuko.

- 2.- Nik ez dut aukerarik hiriburuetakoko telebista lokalik ikusteko, beraz nik daukadan erreferentzia bakarra aldizkarietan ageri diren programazioena da. Gehienek bertako berriei eskainitako albistegi bat jorratzen dute eta nahikoa dute ordu erdiko saio hau telebista lokalaren etiketa izateko. Beste programazio ordu guztiak atzean dituzten kateek programatuta datoz.
Tokian tokiko edukiak izan beharko lirateke telebista lokalen ardatz. Gaur egun gainera, kate generalistak audientzietara begira daude eta honen aurrean betakook kontra programatu dezakeguna gertukoan oinarritutako saioak dira.

- 3.- **Nola ikusten duzu euskararen egoera telebista lokaletan? Euskara hutsean diharduzuen telebista lokalek arazoak dituzue ikusleengana heltzeko? Eta programazioa osatzeko? Posible ikusten duzue euskaraz diharduzuen telebista lokalen truke- edota programazio-sarea antolatzea? Zer-nolako harremanak dituzue ETBrekin? Zer-nolako inplikazioa izan beharko luke gai honetan administrazioak?**

Euskarak oso presentzia murrizta du hiriburuetakotelebista lokaletan. Badira gertuko telebistak dena euskaraz emititzen dutenak, baina ordu gutxi batzuez, izan ere bertan ekoizten dituzte euskarazko saio guztiak. Telebista kate handiek elikatzen dituzte erdarazko telebista lokalak programazioaren ehuneko handi batean; ez da hori gertatzen euskarazko herri telebistetan. Euskarazko saioez homitu ahal izango gaituena ETB da; badira zenbait hilabete lehenengo aldiz ETBk euskarazko saioen eskaintza egin digula. Lehenengo pausoa izan daiteke, akaso berandu.

Bigarren aukera izango litzateke, geure artean hornitzea, baina euskarazko tokiko telebisten esperientzia oso murrizta da. Hamarrera ere ez gara heltzen euskara hutsez emititzen dugun telebistak; hauetarikoko asko momentu honetan ez aurrera ez atzera dabilta. Gaur egun, gure arteko harremana oso kaskarra da.

Duda barik, egin beharreko lanen artean izan beharko genuke, herri telebistok, euskarazko telebisten arteko sare bat sortzea. Zenbait aurrerapauso eman ditugu baina hasieratan gaude, asko dugu egiteko.

4.- Euskal Herrian urte gutxitan zenbat kate sortu diren ikusirik, ez litzateke harritzekoa araudi berriak baimentzen duen laurainoko lizentziak agortzea. Telebista kate handiek interes handiak dituzte «lokaltasuna» saltzeko. Gobernua erandako ere tresna estrategikoak dira hedabideak, eta zer esanik ez telebistak. Azken hauteskunde haueetan agerian geratu da hori.

Ez dakit, digitalizazioa, eskura izango dugun tresna izango den herri telebistontzat!

Iñaki Alzaga

(Estrategia eta Negozio Garapenerako zuzendaria, Euskaltel)

- 1.- Euskaltelek paper garrantzitsua jokatu du azken urteotako telebista lokalen garapenean. Nola ikusten duzu egungo euskal telebista lokalen panorama? Uste duzu baduela berezko identitate zeinu edo eredu komunikatiborik? Zein da Euskaltelen zeregina telebista lokalean? Zer irizpide erabiltzen dituzue telebista lokalak kable bidez probintzia osora edo bakarrik maila lokalera hedatzerakoan? Zer asmo dituzue datozen urteetarako arlo honetan?**

Telebista lokalen sektorea, komunikazioaren euskal esparruan, finkatuta dagoen eta hazten ari den errealitate bat da. Hala ere, ez dauka izaera oso egituratua; izan ere, seinaleak gehituz joan dira baina marko alegal batean, egoera horri dagozkion zehazgabetasun eta arriskuekin. Horren guztiaren ondorioz, telebista lokal batek bete behar lituzkeen baldintza guztiak betetzen ez dituzten seinaleak ere agertu dira. Beraz, ezinbestekoa da guk nahi dugun telebista lokalaren eredia definituko duen marko legal egonkorra sortzea, hedabidearen berezko arriskueta-rik kanpoko eragozpenik gabe garatuko den ildo bat ahalbidetu dadin, eta haren bilakaerarako beharrezkoak diren inbertsioak erraztu ditzan.

Ez dut uste euskal telebista lokalak identifikatzen dituen zeinu edo eredu espezifikorik dagoenik.

Kable bidezko Telekomunikazio Operadore lizentziaren kontzesiorako lehiaketara 1998an gure burua aurkeztu aurretik, Euskadiko demarkazioan, hauxe argi genuen: kable bidezko telebistaren zerbitzua eduki lokalez hornitzearen garrantzia. Kablea, bere berezko konfigurazio teknikoa dela-eta —satelitea bezalako beste teknologia batzuen aurrean—, eduki lokalen teknologia da, edukiak ia-ia auzo mailan kokatzea ahalbidetzen baitu, seinalea nodoz

nodo kudeatsetik abiatuz. Horregatik, garai hartan bertan, kable bidezko telebistaren bezerorik gabe, une horretan lanean ziharduten telebista lokal nagusiekin harremanetan jarri ginen. Honako telebista lokalekin hitz egin genuen: Canal Gasteiz, Teledonosti, Canal Bizkaia, Tele 7 eta Telebilbao. Era berean, Arrasate Telebistarekin ere harremanetan jarri ginen (gaur egun Goiena Telebista), baina, kasu honetan, epe laburrean Arrasaten hedatzea aurreikusten ez zenez, hitzarmen espezifikorik ez zen ezarri. Goiena Telebistarekin, azkenik, duela gutxi sinatu dugu hitzarmena.

Seinalea sartzeko hitzarmenez gain, lurralde bakoitzean gutxienez telebista lokal baten kudeaketan eta akzionista taldean parte hartzea erabaki genuen. Horrela, etorkizunean telebista horiek eskualde mailako emisio berriak sortzeko motorrak izan zitezten lortu nahi genuen. Hainbat arazoi direla eta, ez zen posible izan Telebilbao eta Teledonostiarekin parte-hartze eta kudeaketa hitzarmenetara heltzea, eta azkenik 2001ean Gipuzkoa Televisión-en sorreran parte hartu genuen, hiru hiriburuetan presentzia ziurtatzeko asmoz.

Eduki lokalek guztiz bat egiten dute kablearekin, eta, beraz, horiek sortzeko jokaera dinamizatzailea izan behar dugu. Eginkizun horixe gure egin dugu telebista lokaletan parte-hartzearen eta horiek kudeatzearen bitartez. Gure estrategia honakoa da: guk parte hartzen dugun telebistek garatzen dituzten sareen bidez eduki lokalak indartzea. Baina gure oinarritzko egoera operadore izatearena da, hau da, seinalea igortzearena; horrela, eduki lokalak dituzten agente guztiekin egingo dugu lana, eduki horiekiko interesa eduki dezaketen bezero guztientzat gure sarearen bidez eskuragarri izan daitezen.

Euskaltelek, gaur egun, telebista lokalaren seinaleak analogikoan txertatzen ditu, abantaila handi batekin: bezeroak dekodetzailerik erabili gabe jaso ditzake seinaleak. Baina aukera horrek banda zabalera handia betetzea eskatzen du (kablearen ahalmena), digitalean beteko lukeena baino askoz ere handiagoa. Era horretan, analogikoan txertatu ahal izateko kanalen kopuru mugatua daukagu. Legearen

arabera, irekian emititzen diren eta legalki emandako seinaleak emititu behar ditugunez, erabilgarri zaigun espazioa mugatua da.

Muga horren aurrean, telebista lokal baten seinalea txertatzeko Euskaltelek erabiltzen dituen irizpideak hauek dira: bere esparru geografikoan, aipatutako kanalak Euskaltelen bezeroentzako duen interesa, eta esparru zabalagoetara hedatzeko, Euskaltelentzako izan dezakeen interes komertziala, zentzu zabalean. Beraz, kablean seinale bat sartzeko ezinbesteko baldintza da gure bezeroengan interesa piztea. Interes hori erraz hauteman daiteke, bezeroen edo bezero potentzialen multzoaren lagin bati galdeketa azkar bat eginez, bezeroen arreta zenbakietara egindako deiak aztertuz... Bigarrenik, seinalea, hasiera batean, bere emisioari dagokion berezko eremuan txertatzen dugu, hiriburuetako seinaleak salbu, horiek lurralde osoan txertatzea merkeagoa baitzaigu eremu horretara mugatzea baino. Seinale lokal bat eremu zabalago batera pasatzeko aukerari dagokionez, ikuspuntu komertzial batetik Euskaltelentzako interes argi baten ondorio baino ezin du izan, dela kanalak gure bezeroentzako interes jakin bat duelako, dela kanal hori prest dagoelako Euskaltelek bere gain hartzen dituen banaketa kostu garestiak ordaintzeko.

Epe erdian ez dugu baztertzen, teknologiaren eta honen kostuaren bilakaeraren arabera, gure eskaintza digitalean kanal lokalen eskaintza dezente areagotzea, Euskaltelen telebista digitalaren plataformaren baitan kanal lokal guztiak eskuragarri izatera ere iritsiz.

Gure etorkizunerako estrategia seinale lokalak dagoen eragin eremuan txertatuz joan daitezkeen indartzean datza, beti ere gure bezeroentzako gutxieneko interesa daukaten heinean, eta bereziki guztiz edo gehienbat euskaraz egiten direnak, alderdi horrekin konpromiso berezia baitauekagu. Parte hartzen dugun telebisten bitartez eskualde mailako telebisten sorrera ere bultzatuko dugu, horrela ia eskualde guztietan eduki lokalak sor daitezkeen. Epe erdian, Euskalteleko bezeroek eduki lokal onenez gozatu ahal izateko lan egingo dugu, Euskadiko telebista lokal ia guztietaraino iritsiz eta horietako bakoitzean beze-

roari interesa dakizkiokeen programak hautatuz. Jakinkizun dago, dena den, egitura horrek guztiak zer-nolako bideragarritasun komertziala izan dezakeen. Orain arte, eta salbuespen aipagarriak alde batera utzita, telebista lokalak defizitarioak dira, baina baita, zalantzarik gabe, etorkizunerako apustu garbia ere.

- 2.- Estatuko komunikazio taldeak Euskadiko hiriburuetan sartzea guztiz ulergarria da beren ikuspuntu komertziale-
 tik eta negozio asmoetatik. Alde batetik, beren publicitate
 merkatua babesten dute, eta komunikabide berri batean
 kokatzen dute beren burua. Epe laburrean, agian, komu-
 nikabide hori ez zaie errentagarria izango, baina bai epe
 erdian; eta, edozein kasutan, oso sinergikoa da bai bezeroa-
 ren ikuspuntutik bai edukiak sortzeko egituraren ikuspun-
 tutik. Bestaldetik, kate gisa hartzen duten tamaina oso
 faktore garrantzitsua da estatu mailako ustiaketa komert-
 ziala hobetu ahal izateko.

Estatuko kate horiek dakarten arriskua telebisten izaera lokalaren nolabaiteko indargabetzea da. Baliozko eduki diferentzialei dagokienez, kateak egiten duen ekarpena oso mugatua da. Hala ere, argi dago irudi eta potentzial zabalagoa ekartzen duela. Erlazioak osagarritasunezkoa izan behar du. Informazio eta eduki lokalek funtsezko tar-
 teak bete behar dituzte, eta katearen edukiek emisioa osa-
 tu behar dute gehienbat aisiara bideratutako programen eskaintzarekin. Egungo araudiak dezente mugatzen du ka-
 te emisioa, gehienez eguneko bost ordura eta asteko 25
 ordura. Kate emisioak beharrezkoak dira telebista lokalak
 nahikoa eduki izateko.

Pentsatzen dut kate bakoitzak bere estiloa izango duela, baina ukaezina da kate mailako hitzarmen batek katea emisio-tarte jakin batzuk esleitzera behartzen duela eta tarte horietako programazioaren eta edukien gaineko kontrola galtzen dela. Parte-hartzea zeharkakoa izan daiteke, kate batzordeen bitartez. Eduki lokaletan ez luke inolako eraginik izan behar, nahiz eta, eskuarki, gutxiene-
 ko kalitate mailaren eta oinarrizko programazio ildoan in-
 guruko esparru-hitzarmenik egon daitekeen.

Telebista lokal batek bezeroari eskaintzen dion balioa tokian tokiko eduki lokaletan datza; beraz, eduki horiek programazioaren oinarritzko ardatza izan behar dute.

- 3.- Egia esan, euskarazko komunikabideak, enpresa ikuspuntutik, defizitarioak dira oro har. Euskaraz emititzen duten telebista lokal gehienak administrazio lokalak sustatu ditu edo administrazio lokalaren babes ekonomiko garrantzitsuari esker mantentzen dira. Halako babesik ez dagoenean oso zaila da euskarazko emisioari eustea.

Telebista lokaletan euskararen presentzia areagotzea ezinbestekoa da. Hori lortzeko, horretarako beharrezkoa den esparrua ezarri beharko da. Baina, edozein kasutan, komunikabideen hizkuntza eta enpresa errealitatea aintzat hartu behar dugu. Irratia eta prentsa adibide garbiak izan daitezke.

Administraziotik abiatu behar du ekimen sustatzailerak, ziur asko telebista lokalaren kontzesioetatik hasita. Horrela, guztiz ulergarria izango litzateke telebista lokal digitalarentzat demarkazio bakoitzeko aurreikusten diren lau programetatik gutxienez bat erabat euskaraz izatea. Gainera, beste kanalen euskarazko edukiak ere balioztatu beharko dira, batik bat barne produkzioko edukietan. Euskarazko telebistaren esparru guztietan saihestezina da administrazioaren parte-hartzea: produkzioari lagunduz (diru laguntzak), edukietara iristea erraztuz (edukien eskubiak EITBren bitartez), edukien hedapena eta banaketa erraztuko duten mekanismoak finkatuz, komertzialki babestuz...

- 4.- Hasiera batean, badirudi eskaintza gehiegizkoa izan daitekeela, batez ere hiriburuetatik at. Izan ere, eskualde batzuk ere programarik esleitu gabe geratuko dira. Exijitutako barne produkzio «freskoari» dagokionez, araudiak malgua izan beharko du, eta demarkazioen tamainaren arabera bereizketak egin beharko ditu. Bestela oso zaila da demarkazio txikietan programazioa eduki benetan lokalekin osatzea, leku horietan egunero bi ordu baino gehiagoko eduki berriak sortzeak lan izugarria eskatzen baitu.

Digitalizazioaren arazoak, emisoreei ere eragiten dien arren, gehiago jotzen die hartzaileei. Telebista digitalaren planen inguruan legeak eta legeak eginda ere, ez badago telebista digitalik prezio lehiakorretan (trantsizio garaian, hobe dualak), edo dekodetzaile merkerik ez badago, epe laburrean telebista lokal digitalak ezin izango du azkar garatzeko itxaropen handirik eduki.

Legeak digitalaren kontzesio esleipendunei 2006ra arte analogikoan emititzea baimentzen die, espektroak uzten badu. Beraz, logikoena hauze litzateke: egungo telebista lokal gehienak digitalaren kontzesioaren bitartez beren egoera legeztatzea eta analogikoan emitituz jarraitzea, baina, orain bai, frekuentzia legeztatu batekin. Egoera horretan, 2006a baino lehen, seguru asko, epea beste pare bat urte luzatuko litzateke.¶

[Xabier Eizagirrek euskaratua]

Iban Bengoetxea (Zarauzko Telebista)

- 1.- Gaur egun euskal telebisten panorama ez da batere argia. Bakoitzak bere errealitatea bizi du eta oso harreman gutxi dugu elkarren artean. Oraintxe hasiak gara arazo hori konpondu nahian, eta elkarren berri bilera ezberdinen birtartez izaten.

Telebista lokalek badute berezko identitate edo eredu komunikatibo propioa eta hori ikuslearekiko duten zuzeneko harremana litzateke, horixe da hain zuzen ere helburua, heritarrengandik oso gertu dauden gaiak joratzea. Helburu hori lortzea prentsa idatzian askoz ere errazagoa da telebistan baino, telebista hedabide garestiagoa eta medio aldetik konplikatuagoa delako. Hori da hain zuzen ere Euskal Herriko telebista lokalek sendotu eta behar bezala garatzeko duten arazoa, finantziazioarena alegia.

- 2.- Azken urteotan, komunikazio talde ezberdinak sartu dira telebista lokalak barneratu nahian. Honek suposatzen du telebista lokalek beraien emisio ordu kopurua handitzen dutela; baina, bestalde, beraien identitatea galdu eta kate handien menpe geratzen direla.

Kate handi horien joera euskararekiko, momentuz, ez da batere ona; arrazoi komertzialengatik euskara beren programaziotik baztertzen dute. Horrek arazoa suposatzen du euskal telebista lokalak kate handi horiekin bat egiteko garaian. Bestalde, kate handi horien atzean talde enpresarial zein politikoak daudenez, kontrola mantendu nahi dute programazio osoan.

- 3.- Nola ikusten duzu euskararen egoera telebista lokaletan? Euskara hutsean diharduzuen telebista lokalek arazoak dituzue ikusleengana heltzeko? Eta programazioa osatzeko? Posible ikusten duzue euskaraz diharduzuen telebis-

ta lokalen truke- edota programazio-sarea antolatzea? Zer-nolako harremanak dituzue ETBrekin? Zer-nolako inplikazioa izan beharko luke gai honetan administrazioak?

Gure kasuan euskararen aldeko apustua argia da, eta uste dugu Urola-Kosta bezalako eskualde euskaldun batean honek ez duela arazo azpimarragarri bat suposatzen.

Gure arazorik handiena programak ekoiztea da, horrek kostu altua duelako. Gure eguneroko esfortzua herriko eta inguruko gaiak behar den bezala jorratzen egiten dugu. Eguneroko ordu t'erdiko ekoizpena egiten dugu euskara hutsean, herriko eta inguruko gertaerak jorratuz; elkarrizketek, erreportajeek, mahai inguruek osatzen dute gure programazioa.

Ildo horretatik beharbada oso zaila litzateke guk eskaintzen ditugun saioak beste eskualde baterako baliagarriak izatea. Dena den, saioen elkartruke hori oso interesgarria iruditzen zaigu, eta uste dugu saioak uzteko garaian EITBk laguntza eskaini beharko lukeela. EITBren inplikazioa, egia esan, oso urria da.

Administrazioak kontzientziatu beharko luke Euskal Herriko telebisten garrantziaz, eta inolako zalantzarik gabe behar den bezalako laguntza eskaini beharko luke.

4.- Etorkizun hurbilari begira, aldaketak espero dira legedi berriarengatik eta digitalizazioarengatik. Hurrengo urteetan errealitate berri bat zabalduko da herri telebistetan eta, arazoak arazo, euskarazko herri telebistek beren nor-tasuna eta tokia mantentzea espero dugu.¶

Pedro Castillo

(Vocento-Correo Taldeko zuzendaria Euskal Herrian)

1.- Euskal telebista lokalen panoramari dagokionez, datu esanguratsua da Euskal Herrian dauden telebista lokalen kopurua txikiagoa dela Andaluzian eta Katalunian baino, non askoz ere garatuago dauden, kalitateari dagokionez ez bada, bai behintzat kopuruari dagokionez.

Ez dut uste, bestalde, euskal telebista lokalak besteetatik bereizten dituen zeinu identifikatzailearik dagoenik. Zeinu bereizle bakarra, izatekotan, euskaraz egin daitekeen programazioa da. Gainerakoan beste lekuetako oso antzekoa ereduaren oso antzekoari jarraitzen zaio. Eta, azken buruan, telebista lokal gehienak komertzialak direla kontuan hartuz —ikus-entzule kopuruan oinarrituz ahalik eta publizitate gehien lortzeko xedearekin—, egia da batzuen eta besteen programazioak asko mimetizatzen direla. Eredu publikoa salbuetsi beharko genuke, nahiz eta Euskal Herrian ez den oso zabaldua. Horietako bat, adibidez, Arrasateko Goiena Telebista litzateke, telebista lokal historikoetako bat, udalaren diru laguntza jasotzen duena.

2.- Zein da telebista lokalen arazo nagusia? Sektorea arautu gabe dagoela. Komunikabideak eta enpresak lizentziarik gabe antolatu dira, arrisku handiarekin beraz. Hauxe da sektore edo negozio honek azken hamar urteotan izan duen defizit garrantzitsuenetakoa. Araudirik ez egoteak, azken buruan, ziurgabetasun handia sortzen du, enpresaren ildoari dagokionez eta, ikuspuntu ekonomikotik begiratuta, elkarte horiek har ditzaketen enpresa-konpromisoerik dagokienez (langile kontratazioa, kasu). Ziurgabetasun horrek asko baldintzatu du enpresa horien bilakaera. Negozio defizitario bihurtu ditu, eta etorkizun zailekoak.

Beste arazo garrantzitsuenetakoa, beste komunikabide batzuekin alderatzen badugu, seinalea hartzearena da. Sa-

rritan aipatu izan dudan adibidea da: azken urteotan telebista lokal bat sortu eta antolatzea, egunkari bat muntatzea bezalakoak izan da, baina egunkariaren aleak kioskora iritsiko zirela bermatuta eduki gabe. Irratiarekin ere antzekoa da: irrati emisore bat sortzen denean, berehala nahi duenak entzun dezake. Baina telebistarekin ez da halakorik gertatzen: seinale anplifikatzaile batzuk jarri behar dira etxeetako antena kolektiboetan, eta hortik ikus-entzule kopurua murriztagoa izango dela ondorioztatzen da.

Beraz, aipatu ditudan bi faktore horiek, batetik araudi eza, eta bestetik etxeetan sartzeko arazoak (alegia, telebistaren seinaleak ezin dira etxe guzti-guztietara iritsi), sektorearen zailtasun ekonomikoak sakon areagotu dituzte.

Horregatik, azken batean, sektore honetan sartuz joan diren komunikazio talde handiek ahalbidetzen dituzten aukerak edo eskaintzen dituzten abantailak batik bat ekonomikoak dira. Izan ere, finantziario handiagoa ahalbidetzen dute eta enpresek denbora gehiago irauin dezakete harik eta araudia iritsi arte edo emisoreak eskualde osoan edo ikus-entzule potentzialenganaino sartzea lortu arte. Seinalearen hartzeari dagokionez, telebista lokal zaharrenak ari dira muga horretara iristen. Araudiari dagokionez, apirilean bertan argitaratu da Estatuko Boletín Ofizialean kanal digitalei buruzko araudia, eta, beraz, badirudi azken urteotan hainbeste itxaron dugun arautzea iristear dela. Baina ez dezagun ahaztu lizentzien kontzesioa telebista digitalaren sektorerantz bideratzen dela. Horrek ez du esan nahi telebista lokalek epe baten barruan analogikoan emititu ezin izango dutenik, eta erkidegoen esku egongo da lizentzien esleipena, hau da, gure kasuan, Eusko Jaurlaritzaren eta Nafarroako Gobernuaren esku.

Beraz, oinarri honetatik abiatzen gara: telebista lokalak defizitarioak dira. Hau da, izaera defizitario horrek telebista lokal batek eguneko 24 orduetan —hau da, goizetik hasita gauera arte iristen den ordutegian— programazio interesgarri bat emititu ahal izatea eragozten du. Horrela, komunikazio talde handiek, beren ahalmen eta babes ekonomiko handiagoari esker, telebista lokalen programazioa osatzea ahalbidetu dute. Testuinguru horretan, duela urte

batzuk, telebista lokalek zenbait ordutegi irudi finkoekin, bideoklipekin edo teledendari eskainitako tarteekin osatzen zituzten, baita telenobela eta sorginen atalekin ere... Eta programazio mota horrek kalte handia egin izan dio telebista lokalen eredu komunikatiboaren irudi onari eta sinesgarritasunari. Azken buruan, telebista lokalak proiektu edo talde baten inguruan batzeak ordu horiek —batez ere goiz eta arratsaldekoak— betetzea eta programazio interesgamiagoak eskaintzea ahalbidetzen du.

Horrela, bi talde nagusi daude gaur egun estatu mailan: Localia (Prisa taldearena), eta Vocento (lehen Correo taldea zena). Horiez gain, elkarte batean biltzen diren telebista independenteek osatutako talde txikiagoak daude, eskualde edo erkidego mailakoak. Horiek produktu pake-teak erosten dituzte (filmak, telesailak, marrazki bizidunak, dokumentalak...) eta kostuak merkatzen dituzte; elkartuta egoteak informazioa, albistegiak eta programak elkartrukatzea ere ahalbidetzen die. Horren guztiaren ondorioz, programazioaren kalitatea hobetzen da, ikus-entzule kopurua handituz eta emaitza ekonomikoak hobetzeko aukera ere gehituz. Hauxe izan da, nire ustez, talde edo elkarteak telebista lokalen sektorean sartu izanaren ondorio garrantzitsuena. Gainerakoan ez zait iruditzen aipagai handirik dagoenik. Taldeak ildo editorial finko bat baldin badauka, agian kasuren batean ildo hori ikusi ahal izango da telebista lokalen edukietan. Hau gerta liteke Localia taldearen kasuan, talde honetxek bakarrik egiten baititu izaera orokorreko albistegiak, herri edo eskualde mailako albistegietatik kanpo.

Hori bai, azpimarratzekoa da telebista lokalen programazioaren *prime time* delakoan, hau da, 13:00etatik 16:00etara eta 20:00etatik 00:00etara, ikus-entzule gehien dagoen tarteetan alegia, eskuarki telebista lokal gehienetan batik bat eduki lokalez osatzen direla programazioak.

- 3.- Autonomia erkidegoetako araudiak garatuz eta epeak betez joango dira. Hau da, suposatzen da erkidegoek kontzesioen banaketa aurrera eramango dutela, eta erkidego bakoitzak bere eremuari eragingo dion arautegi diferentzia-

tu bat ere osatuko duela. Kasu horretan, pentsa liteke Eusko Jaurlaritzak egin dezakeen arautegian euskaraz emititu beharreko gutxienerako ordu kopuru bat ezarriko duela, eta baldintza hori derrigorrezkoa izango dela. Hau posible izango dela uste dut, nahiz eta hori hala izango dela ziurtatzeko datu ofizialik ez daukadan. Baina gerta liteke, beraz, lege aldetik euskaraz derrigorrezko presentzia edukitzea Euskal Autonomia Erkidegoko telebista lokalen kontzesioetan.

Euskararen presentzia telebista lokaletan, gaur egun, oso murrizta da, salbu eta kasu jakin batzuetan, herri txikiagoetako telebista lokal batzuetan alegia. Hiriburuetan, aldiz, zenbait esperientzia egin izan dira, baina egia esan duela bost urte inguru euskararen presentzia handiagoa zen gaur egun baino. Telebista lokalaren izaera defizitariok, komunikabidea irekita mantendu ahal izateko etengabe kapital hedapenak egitera behartzen baitu, euskaraz zabalkunde txikiagoa edukitzea eragiten du. Nahiz eta euskal hiztunen kopurua gero eta handiagoa izan, azken batean ikus-entzule kopurua txikia da eta ordu tarte horietako publizitate kopurua ere txikiagoa da, eta, ondorioz, oso zaila bihurtzen da euskarazko edukiak programatzeari ekonomikoki eustea. Nire ustez horixe da, gaur egun, telebista lokalen programazioetan euskararen presentzia areagotzea eragozten duen zailtasunik handiena. Hau da, arrazoia ekonomikoa baino ez da. Herri txikiagoen kasura itzultzen bagara, non euskal hiztunen kopurua askoz ere handiagoa den, edo udalak euskarazko programazioa diruz laguntzen duen, euskararen presentzia handiagoa da.

- 4.- 1995eko lege bat dago alor honetan. Lege horrek, hasiera batean, kasu batzuetan baino ez du arautzen telebista lokala, ez guztietan. Izan ere, ate bat irekita uzten die 1995 aurretik ari ziren telebistei emititzen jarrai dezaten orain arte iritsi ez den lizentzien behin-betiko banaketa egin bitartean.

Telebista lokalen tipologia oso zabala da: estatu mailan funtzionatzen ari diren mila telebista lokal inguru

daude, batzuek besteek baino programazio kalitate maila hobea dute, batzuek eguneko 24 orduetan emititzen dute, besteek urtean egun bakarrean (herriko jaiak direnean bakarrik, alegia). Araudi egoki batek tipologia aberastasun hori ere aintzat hartu beharko luke.

Telebista lokalari buruzko araudi horren pean ziurgabetasun handiko sektore bat garatu da. Lehen esan bezala, apirilean argitaratu da Estatuko Boletín Ofizialean frekuentzien banaketa, telebista digitalean demarkazio bakoitzean emititu ahal izango duten kanalen kopurua. Telebista digitalak kanal bakoitzean gutxienezko kalitate batekin lau programa ezberdin emititu ahal izatea uzten du. Beraz, demarkazio bakoitzeko lau telebista lokal egon daitezkeela aurreikusten du araudiak. Euskal Autonomia Erkidegoan guztira hamazazpi demarkazio ezarri dira, eta demarkazio bakoitzean enpresa ezberdinek kudeatutako lau telebista egon daitezkeela zehazten du arauak. Jakina, hau guztia bideragarriagoa izango da biztanle kopuru handiagoa duten demarkazioetan, hau da, hiriburuetan eta hiriburu inguruetan; eta zailagoa, noski, biztanle gutxi eskualdeetan. Beti ere kontuan hartu behar baitugu telebista hauek enpresa pribatuek finantzatzeko dituzten ekimenak izango direla, eta finantziario hori publizitate iturrietatik datorrela nagusiki.

Lau kanal horietatik bat udalerriko telebistarentzat gordeko dela ulertzen da, hau da, hala nahi duten udalerririk herri mailako telebista bat izan dezakete. Baina demarkazio bakoitzean udalerririk bat baino gehiago dagoenez, udalerririk horiek diruz lagundutako telebista lokal publiko bat eratzea adostu beharko lukete. Beste hiru kontzesio geratuko lirake, beraz: kontzesio pribatuak izan litezke, edo baita irabazasmorik gabeko elkarteek sustatutakoak. Baina era batera edo bestera zailtasun ekonomiko larriak izango lituzkete telebista lokal horiek, publizitate merkatua oso konplikatu baita. Gainera, telebista tekniko ere garestia da; kostuak merkatuz doaz, egia da, teknologiak aurrera egiten duen heinean, baina hala ere telebista komunikabide garestia da. Berrirori ere, beraz, muga ekonomikoen arazoarekin egiten dugu topo.

Digitalizazioari dagokionez, 2012an emisio analogikoa, gaur egun gure etxeetan ezagutzen duguna, desagertu egingo dela aurreikusten da. Agian urte batzuk aurreratu da itzalaldi analogiko hori, edo agian luzapen bat egongo daiteke.

Digitalizazioak edukien transmisioaren eta hartzearen kalitatea hobetuko du, hau da, ikus-entzunezko seinalea askoz hobea izango da. Gainera, ikus-entzulearen zereginarekin ere aldatuko da telebistaren aurrean, bien arteko erlazioa interaktiboa izango baita. Ikus-entzuleak hainbat zerbitzuen bitartez parte hartu ahal izango du: lehiaketak, bozketak, edukien karta... Beraz, ikus-entzuleak edukiak hautatu eta eduki horiekin interakzio erlazioa eduki ahal izango du.

Digitalizazioak, bestalde, gaur egun emititzen duen kanal generalista bakoitzari (TVE, ETB, Tele 5, Antena 3...) lau kanal ezberdin edukitzea baimenduko lioke. ETBk, adibidez, halaxe egiten du dagoeneko, lau kanal emititzen baititu digitaletan (ETB1, ETB2, euskal diasporari zuzendutako nazioarteko kanala eta ETB Sat). Horren ondorioz, doako 30 kanal inguru jasotzera hel gaitezke. Hau da, telebistaren fenomeno asko aldatuko da gaur egun ezagutzen dugunarekin alderatzen badugu. Telebista lokalaren alorrean ez ezik, baita estatu edo erkidego mailako telebista orokorren eremuan ere: askoz ere eskaintza handiagoa egongo da, ikus-entzulegoa are gehiago zatikatu da, telebista kate bakoitzak gero eta ikus-entzule kopuru txikiagoa izango du, publizitatearen diru sarrerak gero eta gehiagoren artean banatu beharko dira... Beraz, kontsumo aldetik ezaugarri arras ezberdinak izango dituen fenomeno datorkigu urte gutxitan.¶

[Xabier Eizagirrek euskaratua]

Sonia Díaz de Corcuera

(Canal Gasteiz TV, Localia)

1.- Euskal telebistek ezin dute estatu mailan sortzen ari den mugimendu globalaren abstrakzioa egin. Hau da, telebista lokalen esparruaren inguruan komunikazio talde handiak ari dira biltzen. 24 orduetan irekian emititzen duten benetako telebista kateak sortzen dituzte, mota guztietako edukiekin. Eduki horiek, gainera, gertukoaren —lokal gisa ulertzen dena— eta urrunekoaren —gainerako edukiak— arteko banaketa lerroa ezartzen dute. Etorkizun hurbilean, lege aldeko panorama argitzen denean, telebista lokalek eta Lurrazaleko Telebista Digitalek zapaldu beharko duten eremua honakoa izango da: batetik, komunikazio talde handietara lotutako telebista lokalak egongo dira (Canal Gasteiz, Canal Bizkaia, Localia Txingudi, Localia Gipuzkoa...), eta, bestetik, bestelako telebista lokalak, ekonomikoki iraun dezaketen heinean bakarrik egingo dutenak aurrera independenteki.

Nire iritziz, telebista lokalen merkatuan komunikazio talde handiak sartu izanaren ondorioz, hedabide horien berezko nortasuna desitxuratu egiten da. Egia da programazio eta publizitate lokalari lekua eginez parrilla generalista baten baitan diharduten telebista lokalak beren berezko nortasuna sustatzen eta azpimarratzen saiatzen direla euskal esparruan, euskarazko edukiak emitituz eta tokian tokiko ikus-entzuleen premiei erantzuten dieten esparru lokaleko edukiak eskaintzeari garrantzi berezia emanez. Beraz, komunikazio talde handietara lotutako euskal telebista lokalek berezko euskal nortasuna galtzen dute, espazio gutxiago daukate nortasun hori proiektatzeko, eta, aldiz, autonomoki eta independentziaz diharduten euskal telebistek sortu zirenetik daukaten euskal nortasunari eusten diote.

2.- Komunikazio talde handiak bi arrazoirengatik hasi ziren telebista lokalen aldeko jarrera hartzen: batetik, ikus-entzule kopuruagatik, eta, bestetik, ihes egiten ari zitzairen publizitate merkatuagatik, herritar eta iragarle lokalengandik hurbilago dauden telebista lokalek hartzen baitzuten. Talde handiak (Localia, Vocento eta beste) telebista lokalen sareak sortzen hasi dira, kalitate eta ekonomia terminotan oinarritutako asoziazio erlazioa justifikatuz. Telebista lokal asoziatuak kalitatezko edukiak (film komertzialak, animazioa, albistegiak, kirolak...) eskuratzeko moduan daude kostu onargarri batean; eta talde, kate edo sarea esparru lokaleraino hedatzen hasten da bere garroak, edukiak eta publizitate tarteak inplementatuz eta indartuz, eta, oro har, merkatua eta ikus-entzule kopuruak finikatuz. Sortzen diren sinergiak atsegingarriak dira bai aurrekontu estua duten telebista lokalentzat bai irekian diharduten sareen bitartez merkatu guztietara iristeko asmoa duten komunikazio taldeentzat.

Telebista lokalen programazio politikari buruz, telebista lokalen kate handiek ezartzen dituzte publizitateari eta programazio lokalari dagozkien tarteentzako ordutegiak. Eskuarki aplikatzen den irizpidearen arabera, *prime time*-a izaera lokala duten edukiei uzten zaie.

3.- Arabaren kasuan, izaera lokaleko hiru telebista daude, eta hiruek batik bat gaztelaniaz emititzen dute beren programazioa. Gure kasuan, Localia Canal Gasteizek beti gordetzen du tarte bat euskara hutsezko edukientzako, baina egia esan tarte hori ez da emisio osoaren %13ra iristen.

Izan ere, honakoagatik betetzen du euskarak telebista lokalen programazioetan hain tarte murrizta: iragarle gehienek ez dute euskaraz hitz egiten eta nahiago dute beren publizitatea gaztelaniazko edukiei atxikita joatea; eta Arabaren kasuan, gainera, ehuneko txiki bat ezik, ikus-entzule gehienak gaztelaniadunak dira, eta beraz gaztelaniazko edukiak eskatzen dituzte. Canal Gasteizen saiatzen gara euskaldunen eskariari erantzuten, baina, egia esan, programazioaren %80 gaztelaniaz emititzen da

merkatuak hala eskatzen duelako. Telebista lokaletan euskararen presentzia sustatu ahal izateko, euskarazko eduki horien eskaria areagotu beharko litzateke eta iragarleek beren publizitatea euskaraz jartzea edo euskarazko edukiei atxikita eskaintzea eskatu beharko lukete. Egungo egunean, euskal erakundeek ezik, gainerakoek ikus-entzule gehienengana irits daitezkeen edukien aldeko apustua egiten dute. Suposatzen dut Araba alor honetan gainerako euskal lurraldeekiko zertxobait bestelakoa dela.

- 4.- Ez, inola ere ez. Tarta ez da guztiontzat iristen. Merkatua den bezalakoa da eta ez dago guztiontzako lekurik. Antelizazioaren arazoa gero eta zailagoa da saihesten demarkazio batean emititzen duen lehen telebistaren ondoren datorrenarentzat, eta publizitate merkatuak ezin du iritsi lau telebista lokalen ekonomia elikatzerara. Oraina telebista lokalen digitalizazioa da. Eta etorkizunari begira pentsatu eta jorratu behar da oraina. Sistema analogikoak desagertzerara doaz, eta teknologia digitala dagoeneko errealitate bihurtu da telebista lokalen esparruan, luzaroan irauteko itxura guztiarekin gainera. Lurrazaleko telebista itzali egingo da urte batzuk barru, eta telebista digitala, seinalearen harreraren arazoa konpontzen den heinean, laster izango dugu gure artean. Lehenbailehen hasi beharko dugu errealitate berri horretara egokitzen. Aurrekontu arazoak dituzten eta kalitate baxuarekin emititzen duten telebista lokalen estazioak bakarrik geratuko dira bide bazterrean, ezin izango dietelako aurre egin Lurrazaleko Telebista Digitalaren altzora igotzeko ezinbestekoak diren inbertsioei. ♪

[Xabier Eizagirrek euskaratua]

Ramon Zallo

(EHUko Ikus-entzunezko Komunikazioaren katedraduna, eta Eusko Jaurlaritzaren Kultura Saileko aholkularia)

1.- Telebista lokalek ez dute oraindik beren lekua topatu. Arautegirik ezean, estatutu oso hibridoa eta kasuaren araberakoa dute: lokalak, eskualde mailakoak, probintzia mailakoak edo kate-terminalak; horrez gain, elkarren artean ezberdinak dira probintziara hedatzeko joera duten hirietako telebistak eta hertsiki lokalak edo eskualde mailakoak direnak; batzuek kutsu lokaleko programazioa dute, eta besteek programazio klonikoa, estatu mailako programen sindikazioaren bitartez; batzuek gizarte-komunikazio lokala sustatzeko asmoari eusten diote, besteek gurari komertzial hutsa baino ez dute, edo bere garaian eskaintzailen onenari salduko litzaiokeen logotipo bati balioa emateko asmo soila; transmisio eta ordainketa sistemaren bitartezkoak daude (analogikoak edo kable bidezkoak)...

Telebista lokalen panorama *lau* faktore nagusik baldintzatzen dute, gaur egun, alegala eta arautugabea den esparru horretan. Izan ere, alegala da, estatuak ez baititu frekuentziak esleitu, autonomiei dagokien eskuduntza bat bideraezin bilakatuz; eta, arautugabea da, aintzatespen legalik ez dagoenez, existituko ez balira bezalaxe baita, eta horrela operadoreei eta edukiei dagokienez oihanaren legea nagusitzen baita.

Lehenik, telebista lokalek beren berezko txokoa bilatzen dute, eskaria lortzeko.

Bigarrenik, eskualde eta probintzia mailakoak direnen artean lehia bortitza dago, berezko profilarekin espazio bati irerki nahian, eta, jakina, kontuan hartuz kable bidezkoek, satelite bidezkoek eta digitalek partekatutako ikus-entzuleen kopurua erabatez bestekoa, EGM edo CIESen arabera, gero eta handiagoa dela baina %6-8ren inguruan bakarrik dabilela.

Hirugarrenik, kateak (Localia...) erosle edo hornitzailer gisa agertu direnez geroztik, espazio lokala kutsatzen ari dira. Hirietan eskaintza gehiegizkoa da, eta era horretan oso errentagarriak ez direnez, kateekin elkartzeko joera dute, produktua eta publizitate-sarbidea hobetzeko asmotan.

Laugarrenik, teknologia eta azpiegitura mailako garenak dagoeneko bide egiten die aldaketa berriei: kablearen hedapena Nafarroan; Canal 4 eta Canal 6rentzako digital berria, ia benetako telebista autonomiko pribatu bihurtu baitira, Ikus-entzunezkoaren Nafarroako Batzordearen baimenarekin analogikoan emitituz; Euskal Autonomia Erkidegoan kableak, Euskaltelen bitartez, merkatu osagarri bat sortuko du telebista lokalentzat; telebista lokal digital berriak; edo hemendik urte batzuetara gertatuko den itzalaldi analogikoa.

2.- Lokala den guztia ederra ere ez den arren (albistegi, zerbitzu eta dibulgatzaile lokal egokien ondoan, taberna mailako eztabaida-programa zabor higuigarri eta deshezitzaileak ere badaude), egia hauxe da: kateekiko menpekotasunak mikrokomunikazioa desnaturalizatzen du.

Epe erdira begira, kate bati lotuta egoteak, pixkanaka-pixkanaka, kate horren ikuspuntu eta interesekin bat eginez editorializatzerara bultzatuko luke, informazioaren balioak eta ideologia homogeneizatuz eta esparru lokala funtzionalizatuz. Horren emaitza hauxe izango litzateke: «mila loreen» orde, estatu mailako operadore gutxi batzuk izango genituzke mila bozgorailurekin. Auzi hau arautu beharrekoa da, gutxienez honakoei dagokienaren inguruan: operadoreen bateraezintasuna, ekoizpen independentearen sustapena; ezinbesteko gutxienekoak programazio lokalari eta zerbitzu lokalari; programen banatzaileen arteko bariatatea; eskubideak dituztenekiko monopolio edo harreman eskusiborik ez dadila egon...

PP operadoreen izaera eta bateragarritasunak errotik banatzeko zorian egon zen estatu, autonomia eta herri mailatan aurrekontuak osatzeko bere legetan, baina ez zen banaketa hori burutzerara iritsi. Eta ez dut uste PSOEek

ere halakorik egingo duenik Prisa-Localiarekin dituen loturak ezagututa. Gehienez ere hauxe espero dezakegu: PSOEk frekuentzia analogikoen behin-behineko esleipena eraman dezake aurrera, izan ere esleipen hori PPK aplikatu gabe hibernatzen utzitako lege sozialista batetik ondorioztatuko bailitzateke; edo telebista digital lokalen frekuentzien maparen esleipena berrikus dezake, PPK otsailean haren onarpena bizkortu baitzuen eta oraindik haren banaketa ez baita ezagutzen...

3.- Telebista lokalen azken urteotako garapenak ez dio onura handirik ekarri euskarari, batez ere, hiriburuetan. Zein uste duzu izan beharko litzatekeela euskararen lekua telebista lokalean, edo telebista lokalek jokatutako beharreko papera euskararen sustapenean?

Halaxe da, bai. Telebista lokalak komunikazio lokalaren eginkizuna betetzen duenez, eragiten duen esparruaren ezaugarriekin bat etorri behar du. Oro har, ez dut uste komunikabide pribatuak euskalduntze prozesuan aurretik joan daitezkeenik —eskualde batzuetan ezik—; eta, beraz, oso atzera joan daitezen edo prozesuari kalte egin diezaiozten saihestu behar da. Hizkuntz kuoten politika baterantz jo beharko genuke, telebista lokalaren ekinbidearen lurralde esparruaren batez besteko soziolinguistikoko bakoitzari kuota jakin bat egokituz; politika horrek aplikazio progresiboa izan beharko luke —hamar urteko epean—; kostuak edo merkatuaren balizko murriztapenak estaltzeko diru laguntzaren batzuk ezarri beharko lirateke...

Nire iritziz, euskara irakasteko telebista lokalei eman dakiekeen erabilpena ere aztertze modukoa da, programa estandarren inguruan bilduz. Bitarteko bereziki egokia iruditzen zait horretarako.

4.- Zein uste duzu direla lehentasunak araudi aldetik telebista lokalen eremuan? Zer asmo dituzue datozen urteetarako arlo honetan?

Nire ustez, lokalaren esparrua ikuspuntu zabalago baten baitan kokatu behar da: euskal barne komunikazioa

egituratu eta trinkotzea, oro har (Euskal Herria, Euskal Autonomia Erkidegoa) eta bere herrialdeetan, aldi berean ahalik eta askotarikoena, parte-hartzaileena eta ezagugarriena izan dadila bilatuz.

Norabide horretan hainbat ekimen interesgarri susta daitezke. Helbururik garrantzitsuena —eta Euskal Autonomia Erkidegoaren kasuan gure esku dago—, Nafarroan dagoeneko egin dutenaren ildo beretik Ikus-entzunezkoaren Lege bat onartzea izango litzateke (honako auziei egin beharko lieke aurre legeak: edukiak, deontologia, kuotak, barne ekoizpenaren programazioa, berezko musika eta ikus-entzunezkoaren gutxienekoak programazioan...), eta, bide batez, legearen aplikazioa gordeko lukeen Ikus-entzunezkoaren Euskal Batzorde independentea abian jartzea. Auziaren konplexutasuna eta eragiten dituen interesak kontuan hartuta, legegintzaldi honetan halakorik onartzea oso zaila bada ere, hurrengorako prest utzi beharko litzateke.

Udalak eta Eudel bera ere konbentzitu beharko lirateke komunikazio esparru lokalaz arduratzeko betebeharra badutela, Ongizatearen Gizarteari eta Informazioaren Gizarteari berezkoa zaion auzi bikoitza baita, hiritarrei zein parte-hartzeari eskaintzen zaion zerbitzu bat gehiago baita, bai operadore publiko eta mistoen garapenaren bitartez bai zerbitzuen konbenioaren bitartez, herri eta eskualde mailako irrati-telebista lokalak egon daitezten. Izan ere, inbertsio txiki batekin eta estandar jakin baten bidez irrati-telebisten sare trinko bat sortu ahal izango litzateke, finantziarioa instalazio eta mantentutik bereiziz; batzuk sarean borondatez eta bertatik askatzeko gaitasunarekin arituz; lokal bakar eta balioanitzarekin —irrati eta telebista lokala—; lanaldi partzial edo osoko langileekin, emisio orduen kopuruen arabera, irratia eta telebista bateratuz eta kooperazio erregimenean antolatutako ekoizpen-zentro edo agentzia batekin...

Lurrazaleko digitalaren mapa autonomikoa egituratu beharko litzateke, eta Informazioaren Gizartean Euskal Herriarentzako komunikazio-egitasmo digital orokorraren baitan eratu nahi den kable eredia definitu. EITB eta Eus-

kaltelek elkar lagundu eta osatzeko logika bat hitzartu beharko lukete telebista lokalekin, batik bat euskarazko beren fondoei dagokienez lehenek, eta lokalen eskaintza zabalari dagokionez bigarrenak. ♪

[Xabier Eizagirrek euskaratua]